

Rolnummer 5562
Arrest nr. 171/2013 van 19 december 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 33bis, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, gesteld door het Hof van Beroep te Brussel.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en J. Spreutels, en de rechters A. Alen, J.-P. Snappe, E. Derycke, T. Merckx-Van Goey en T. Giet, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*   *   *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arrest van 19 december 2012 in zake Guido Verhaegen tegen de Vlaamse Landmaatschappij en het Vlaamse Gewest, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 23 januari 2013, heeft het Hof van Beroep te Brussel de volgende prejudiciële vragen gesteld :

1. « Schendt art. 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen de art. 10 en 11 Gec. Gw., al dan niet in samenhang gelezen met het art. 1 eerste aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, nu deze bepaling een verschil in behandeling invoert tussen een categorie van producenten enerzijds die geen herberekening hebben bekomen voor hun nutriëntenhalte en producenten die wel een herberekening hebben bekomen van hun nutriëntenhalte, terwijl dit verschil in behandeling een ernstige aantasting van het eigendomsrecht uitmaakt en er voor dit verschil geen redelijke verantwoording bestaat ? »;

2. « Schendt art. 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen de art. 10 en 11 Gec. Gw., al dan niet in samenhang gelezen met het art. 1 eerste aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, nu deze bepaling een verschil in behandeling invoert tussen enerzijds producenten die na herberekening van de nutriëntenhalte geen wijziging binnen de diersoort pluimvee hebben uitgevoerd en producenten die na herberekening nutriëntenhalte wel een wijziging binnen de diersoort pluimvee hebben ingevoerd, terwijl dit verschil in behandeling een ernstige aantasting van het eigendomsrecht uitmaakt en er voor dit verschil geen redelijke verantwoording bestaat ? »;

3. « Schendt art. 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen de art. 10 en 11 Gec. Gw., al dan niet in samenhang gelezen met het art. 1 eerste aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, nu deze bepaling een verschil in behandeling invoert tussen producenten, nl. enerzijds producenten-pluimveehouders die een compensatie nutriëntenhalte hebben bekomen en producenten-varkenshouders die een compensatie nutriëntenhalte hebben bekomen, nu voormelde producenten-pluimveehouders geen omvorming kunnen bekomen voor een diersoort andere dan deze waarvoor de compensatie is toegekend, terwijl de producenten-varkenshouders deze compensatie wel kunnen inzetten voor een diersoort andere dan deze waarvoor zij werd toegekend, en dit verschil in behandeling een ernstige aantasting van het eigendomsrecht uitmaakt en er voor dit verschil geen redelijke verantwoording bestaat ? ».

Memories en memories van antwoord zijn ingediend door :

- Guido Verhaegen, wonende te 2440 Geel, Roerdompstraat 1A;
- de Vlaamse Regering.

Op de openbare terechtzitting van 23 oktober 2013 :

- zijn verschenen :
  - . Mr. K. Van Wynsberge, advocaat bij de balie te Leuven, voor Guido Verhaegen;
  - . Mr. P.-J. Staelens *loco* Mr. B. Staelens, advocaten bij de balie te Brugge, voor de Vlaamse Regering;
- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Guido Verhaegen, appellant voor de verwijzende rechter, is uitbater van een pluimveebedrijf. Op 17 maart 1993 verkreeg hij een milieuvergunning voor het houden van 19 500 opfokpoeljen. Nadat bij het decreet van 11 mei 1999, met ingang van 1 januari 2000, in het Mestdecreet de nutriëntenhalte, zijnde de maximaal toegestane productie van stikstof en difosforpentoxide uit meststoffen, werd ingevoerd, werd aan het bedrijf van Guido Verhaegen een bepaalde nutriëntenhalte toegewezen. Bij de berekening ervan werd rekening gehouden met de uitscheidingsnormen geldend voor opfokpoeljen, door appellant aan de Mestbank aangegeven tijdens de referentiejaren 1995, 1996 en 1997. Op 8 september 2000 vroeg appellant aan de Mestbank, voor de volledige pluimveestapel van 16 000 dieren een herberekening van de nutriëntenhalte op grond van hogere uitscheidingsnormen voor slachtkuikenouderdieren. De Mestbank kende op 16 mei 2001 de nieuwe nutriëntenhalte toe. Op 20 september 2002 deelde de Mestbank aan appellant een ambtshalve verbetering van de nutriëntenhalte mee, gelet op de verhoging van de forfaitaire uitscheidingsnormen voor slachtkuikenouderdieren. Voor het aanslagjaar 2005, productiejaar 2004, stelde de Mestbank vast dat op het bedrijf van appellant geen slachtkuikenouderdieren meer werden gehouden, maar 17 832 legkippen. Vermits aldus andere diersoorten werden gehouden dan die waarvoor de herberekende (verhoogde) nutriëntenhalte werd toegekend, vestigde de Mestbank op 25 oktober 2006 een superheffing. Appellant diende daartegen bezwaar in. De gemachtigde ambtenaar van de Mestbank verklaarde het bezwaarschrift ongegrond om reden dat sedert de wijziging bij het decreet van 28 maart 2003, artikel 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het Mestdecreet bepaalt dat het deel van de nutriëntenhalte voor slachtkuikenouderdieren alleen maar mag worden gebruikt voor de productie van die diersoorten.

Bij haar vonnis van 2 juni 2009 verklaarde de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel de vordering van Guido Verhaegen, die in wezen de betwiste superheffing betrof, ongegrond.

Voor de verwijzende rechter streeft de appellant de hervorming van dat vonnis na. In hoofdorde vordert Guido Verhaegen drie prejudiciële vragen aan het Hof te stellen. De verwijzende rechter overweegt dat, indien het Hof de prejudiciële vragen bevestigend zou beantwoorden, de verwijzende rechter de betwiste superheffing dient te vernietigen. Vervolgens stelt de verwijzende rechter de drie voormelde, door de appellant gesuggereerde prejudiciële vragen.

III. In rechte

- A -

A.1.1. Guido Verhaegen zet uiteen dat de toekenning van de verhoogde nutriëntenhalte op grond van de in het geding zijnde bepaling - op 16 februari 2003 in werking getreden - aan een zogenaamde « randvoorwaarde » was onderworpen : het gebruik van de nutriëntenhalte in geval van omschakeling door een producent naar een andere diersoort werd onmogelijk gemaakt. Door de invoering van die bepaling werd de vrijheid van exploitatie drastisch beperkt, vermits met het herberekenende gedeelte van de nutriëntenhalte enkel nog die diersoort mag worden gehouden waarvoor de herberekening is toegestaan. Miskenning van die bepaling geeft bovendien aanleiding tot, onder meer, betaling van superheffingen.

Blijkbaar heeft de decreetgever de in het geding zijnde maatregel als te onbillijk beschouwd, vermits hij bij de goedkeuring van het nieuwe Mestdecreet van 22 december 2006 de voormelde randvoorwaarde met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2005 heeft opgeheven. Die terugwerkende kracht geldt evenwel niet voor het productiejaar 2004, waarop het bodemgeschil betrekking heeft.

A.1.2. Volgens Guido Verhaegen houdt de in het geding zijnde bepaling een discriminerende beperking van het eigendomsrecht in en is zij bijgevolg in strijd met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 16 van de Grondwet. De in het geding zijnde bepaling voert een drievoudig verschil in behandeling in.

Een eerste verschil in behandeling wordt ingevoerd tussen producenten naargelang zij al dan niet een herberekening van hun nutriëntenhalte hebben verkregen (eerste prejudiciële vraag). De exploitanten die geen herberekening hebben verkregen, kunnen vrij hun rechten invullen met de categorieën waarin het Mestdecreet voorziet. Voor de exploitanten die wel een herberekening hebben verkregen, geldt evenwel het starre principe dat enkel die diersoort mag worden gehouden waarvoor de herberekening is toegekend. Concreet betekent dat voor Guido Verhaegen dat hij de initieel toegekende nutriëntenhalte voor het houden van opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren niet kan aanwenden voor de omvorming van zijn bedrijf naar het houden van legkippen. Uit de superheffing die hem werd opgelegd, blijkt duidelijk dat, ingevolge die omvorming, de nutriëntenhalte door de Mestbank automatisch op nul werd gezet.

Een tweede verschil in behandeling wordt ingevoerd tussen producenten die na herberekening van de nutriëntenhalte al dan niet een wijziging binnen de diersoort pluimvee hebben doorgevoerd (tweede prejudiciële vraag). De eerste categorie van pluimveehouders, die dezelfde diersoort blijft houden, kan de herberekenende nutriëntenhalte ten volle benutten. De tweede categorie van pluimveehouders, die naar een andere soort van pluimvee overschakelt, kan zulks niet, vermits in dat geval de nutriëntenhalte slechts kan worden benut voor de diersoort waarvoor de herberekening werd toegekend.

Een derde verschil in behandeling wordt ingevoerd tussen, enerzijds, pluimveehouders die een compensatie van de nutriëntenhalte hebben verkregen voor opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren en, anderzijds, varkenshouders die een compensatie van de nutriëntenhalte hebben verkregen voor de opfok van jonge zeugen (derde prejudiciële vraag). De eerste categorie mag het gedeelte van de nutriëntenhalte dat werd gecompenseerd niet invullen met een andere subcategorie pluimvee. De tweede categorie daarentegen mag het gecompenseerde gedeelte wel invullen met een andere subcategorie varkens.

A.1.3. Voor de voormelde verschillen in behandeling bestaat volgens Guido Verhaegen geen enkele redelijke verantwoording, vermits niet valt in te zien hoe het omschakelingsverbod tot een betere bescherming van het leefmilieu zou kunnen leiden. De schadelijkheid van meststoffen voor het leefmilieu wordt uitgedrukt in kg N (stikstof) en kg P₂O₅ (fosfaat). Meststoffen zijn niet schadelijker omdat zij afkomstig zijn van een bedrijf waar voorheen een andere pluimveesoort werd gehouden. Die verschillen worden evenmin verantwoord door de *standstill*-verplichting waarin het vroegere Mestdecreet voorzag. Die verplichting hield in dat tot 1 januari 2007 geen milieuvergunning kon worden verleend voor een nieuwe veeteeltinrichting of voor een uitbreiding van een bestaand bedrijf boven de vergunde mestproductie. Die *standstill*-verplichting kan echter niet worden aangevoerd ter verantwoording van een verbod tot omschakeling in de bedrijfsvoering binnen de grenzen van de vergunde mestproductie. Te dezen vormt de in het geding zijnde maatregel een verbod tot omvorming van de veestapel binnen de grenzen van de vergunde mestproductie.

De in het geding zijnde maatregel schendt tevens artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Die maatregel verstoort het evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en het fundamentele recht op eigendom van het individu, vermits hij naast het opleggen van een nutriëntenhalte, voor bepaalde bedrijven nog een omvormingsverbod invoert dat geen enkele relevantie heeft voor de bescherming van het leefmilieu.

A.2.1. Volgens de Vlaamse Regering blijkt uit de gegevens van de zaak dat de mestproductie van het bedrijf van Guido Verhaegen de toegelaten nutriëntenhalte had overschreden. In het productiejaar 2004 werden geen opfokpoeljen van slachtkuikenunderdieren, waarvoor een nutriëntenhalte was toegelaten, doch scharrelkippen gehouden. Dat was in strijd met de in het geding zijnde maatregel volgens welke het gedeelte van de nutriëntenhalte dat werd toegelaten voor de diersoorten waarvoor een herberekening werd toegestaan, enkel mag worden gebruikt voor de productie die van die diersoorten afkomstig was. Zonder die randvoorwaarde zou het mogelijk zijn om stilzwijgend een vergunning te verkrijgen om meer mestproducerend pluimvee te houden. Guido Verhaegen heeft de omschakeling van opfokpoeljen van slachtkuikenunderdieren naar scharrelkippen nooit gemeld. Voor scharrelkippen gold de toegelaten nutriëntenhalte echter niet. Hij werd dan ook voor zijn gehele productie door een superheffing getroffen, vermits de nutriëntenhalte voor «dieren zonder randvoorwaarden» nul is. De nutriëntenhalte, die tot en met 31 december 2004 gold, is de maximaal toegelaten jaarlijkse productie van dierlijke mest, ongeacht het aantal vergunde dieren. De superheffing die aan Guido Verhaegen werd opgelegd is enkel het gevolg van zijn eigen keuze om *contra legem* de - na herberekening - verhoogde nutriëntenhalte aan te wenden voor een andere pluimveesoort dan die waarvoor de nutriëntenhalte werd herberekend.

A.2.2. Wat de eerste en de tweede prejudiciële vraag betreft, betoogt de Vlaamse Regering dat de in het geding zijnde bepaling geen enkel verschil in behandeling invoert. Zij voorziet enkel in de mogelijkheid voor alle pluimveehouders om een herberekening te vragen. De pluimveehouder heeft dus zelf de volledige keuzevrijheid om die herberekening al dan niet te vragen. Het is van tweeën één: ofwel vraagt hij de herberekening (verhoging) op basis van een specificatie van de pluimveesoort, maar dan kan de herberekende (verhoogde) nutriëntenhalte enkel voor die specifieke pluimveesoort worden aangewend; ofwel vraagt hij geen herberekening (de nutriëntenhalte blijft ongewijzigd) en dan kan hij de ongewijzigde nutriëntenhalte voor gelijk welke pluimveesoort aanwenden. Beide categorieën van pluimveehouders zijn dan ook niet vergelijkbaar, zodat van enig verschil in behandeling geen sprake is. Hetzelfde geldt ten aanzien van het onderscheid dat in de derde prejudiciële vraag tussen pluimveehouders en varkenshouders wordt onderkend.

A.3. Guido Verhaegen repliceert dat de in de prejudiciële vragen vermelde categorieën wel degelijk vergelijkbaar zijn. Ongeacht het feit of zij al dan niet een herberekening van de nutriëntenhalte hebben verkregen, zijn beide categorieën van bedrijven aan het mestdecreet onderworpen: zij zijn alle producenten van mest, dienen over een nutriëntenhalte te beschikken, zijn zonder onderscheid aan de aangifteplicht onderworpen en kunnen superheffingen bij overschrijding van de nutriëntenhalte oplopen. Er is geen enkele reden voorhanden die noodzaakt tot het opleggen van een omvormingsverbod van de nutriëntenhalte voor de bedrijven die een herberekening hebben gevraagd. Die bedrijven zijn immers niet wezenlijk verschillend van de bedrijven die geen herberekening hebben verkregen. Ook varkenshouderijen en pluimveehouderijen zijn in het licht van de in het geding zijnde maatregel vergelijkbare categorieën van bedrijven: beide zijn veeteeltinrichtingen die aan de aangifteplicht zijn onderworpen en die een superheffing bij overschrijding van de nutriëntenhalte kunnen oplopen.

A.4. Wat de derde prejudiciële vraag betreft, merkt de Vlaamse Regering op dat in de in het geding zijnde bepaling niets over varkenshouders wordt bepaald, zodat niet valt in te zien hoe die bepaling in dat opzicht de artikelen 10 en 11 van de Grondwet zou kunnen schenden. Overigens is het onjuist te beweren dat er geen enkele randvoorwaarde zou bestaan voor varkenshouders die een herberekening aanvragen. Daarbij komt dat de decreetgever in verschillende regelingen kan voorzien, vermits pluimveehouders en varkenshouders onderscheiden categorieën van producenten zijn. In dat verband merkt de Vlaamse Regering op dat niet kan worden beweerd dat pluimveehouders hun pluimveestapel, na herberekening, niet meer zouden kunnen wijzigen. Het volstaat dat zij daartoe een gemotiveerd verzoekschrift indienen overeenkomstig artikel 6, § 3bis, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 maart 2000.

A.5. Guido Verhaegen antwoordt dat de mogelijkheid waarin het voormelde artikel 6, § 3*bis*, voorziet, geen afbreuk doet aan het gegeven dat de in het geding zijnde maatregel een discriminerend verschil in behandeling invoert. Bovendien kan die bepaling enkel worden toegepast indien een gewijzigde milieuvergunning voorhanden is. Maar een omvorming van een milieuvergunning is slechts mogelijk wanneer een exploitant omschakelt van één diersoort naar een andere. Te dezen evenwel werd niet van diersoort, maar van subcategorie omgeschakeld, zodat artikel 6, § 3*bis*, van het besluit van 3 maart 2000 geen toepassing kan vinden.

Guido Verhaegen benadrukt dat hij in het bodemgeschil niet om een verhoging van zijn vergunde mestproductie verzoekt, maar dat hij enkel betwist dat de hem toegekende nutriëntenhalte tot nul werd teruggebracht wat de toepassing van de nutriëntenhalte voor slachtkuikenouderdieren betreft.

- B -

B.1. Artikel 33*bis*, § 2, 5°, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, zoals het gold voor het productiejaar 2004, bepaalde :

« Voor de berekening van de nutriëntenhalte voor diersoorten die bij de aangifte van 1998, 1997 of 1996 werden aangegeven onder ‘ leghennen ’, ‘ opfokpoeljen ’ of ‘ ander pluimvee ’ kan op vraag en bewijs van de producent deze aangifte binnen dezelfde diersoorten worden gespecificeerd naar de diersoorten zoals bepaald in artikel 5, onder III. pluimvee. Voor de verdere berekening van de nutriëntenhalte voor deze diersoorten geldt dan de forfaitaire uitscheidingsnorm aangegeven in artikel 5, § 1.

Het deel van de nutriëntenhalte dat toegekend werd voor de diersoorten waarvoor een herberekening werd toegestaan, mag enkel gebruikt worden voor de productie afkomstig van deze diersoorten ».

De prejudiciële vragen hebben betrekking op het tweede lid van die bepaling.

B.2.1. Het decreet van 23 januari 1991 strekt ertoe het leefmilieu te beschermen tegen de verontreiniging als gevolg van de productie en het gebruik van meststoffen (artikel 2). Het opleggen van heffingen is één van de maatregelen om die doelstelling te bereiken (hoofdstuk VII). Het decreet voorziet in een basisheffing, een afzetheffing en een superheffing.

De superheffing wordt geheven ten laste van elke producent die, onder meer, meer dierlijke mest heeft geproduceerd dan de nutriëntenhalte (artikel 21, § 6, 1°).

Het begrip nutriëntenhalte werd ingevoerd om de toename van de productie van dierlijke mest op bedrijfsniveau tegen te gaan. Het betreft de maximumhoeveelheid dierlijke mest, uitgedrukt in kilogram stikstof en difosforpentoxide, die een landbouw- of veeteeltinrichting mag voortbrengen (artikel 33ter, § 1, 1°, a).

De nutriëntenhalte wordt individueel toegekend aan elke landbouw- of veeteeltinrichting, of deel ervan, die voldoet aan de definitie van « bestaande veeteeltinrichting » (in de zin van artikel 2, 7°) en waarvan minstens sinds het aanslagjaar 1995 tijdig en regelmatig jaarlijks aangifte werd gedaan bij de Mestbank. Zij wordt bepaald op basis van de mestproductie in de jaren 1995, 1996 of 1997, waarbij het jaar met de hoogste productie in aanmerking wordt genomen (artikel 33bis, § 1).

B.2.2. Het voormelde artikel 33bis werd ingevoegd door artikel 29 van het decreet van 11 mei 1999 tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en tot wijziging van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning.

In de parlementaire voorbereiding van het voormelde decreet van 11 mei 1999 werd artikel 29 van dat decreet als volgt toegelicht :

« Dit artikel voegt de nieuwe artikelen 33bis en 33ter in het Meststoffendecreet in. Artikel 33bis voert het nieuwe begrip 'nutriëntenhalte' in. De regeling hieromtrent is reeds nader omschreven onder krachtlijn 7 van de algemene toelichting » (*Parl. St., Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1317/1, p. 13*).

Krachtlijn 7 van de algemene toelichting, opgenomen onder de titel « *Stand-still* », vermeldt onder meer :

« Aanvullend wordt ook een *stand-still* op niveau van de veeteeltinrichtingen voorzien. Vertrekkend van het gegeven dat de bedrijfsmatige dierlijke mestproductie evenredig is met de over een kalenderjaar gemiddelde dierenbezetting en niet met het vergunde aantal dieren, wordt met name het nieuwe begrip 'nutriëntenhalte' ingevoerd (het nieuwe artikel 33bis). Aldus kan worden belet dat een exploitant de gemiddelde veebezetting zou optimaliseren tot het vergunde maximum aantal dieren en wordt een daadwerkelijke *stand-still* bekomen.

Bedoelde nutriëntenhalte stemt overeen met de hoogste productie van de jaren 1995, 1996 of 1997 (het nieuwe artikel 33*bis*, § 1). Deze drie jaren worden voorzien om eventuele tijdelijke onderbezettingen (b.v. ingevolge varkenspest) te elimineren. Deze ‘ nutriëntenhalte ’ geldt tot en met 31 december 2004 en is gekoppeld aan de landbouwinrichting en/of de vergunde veeteeltinrichting of deel hiervan (het nieuwe artikel 33*bis*, § 5) » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1317/1, p. 7).

B.2.3. Bij artikel 23, 4°, van het decreet van 28 maart 2003 houdende wijziging van het decreet van 23 januari 1991 werd het tweede lid van artikel 33*bis*, § 2, 5°, van het decreet van 23 januari 1991 vervangen door de thans in het geding zijnde bepaling.

De parlementaire voorbereiding vermeldt dienaangaande :

« De vervanging van de randvoorwaarde onder voetnoot (5) door het opleggen van beperkingen waarvoor de toegekende nutriëntenhalte kan gebruikt worden, is eveneens nodig om enerzijds de ongewenste effecten van de randvoorwaarde te voorkomen (te strikte beperking van de keuze van het aantal dieren dat gehouden wordt) en om anderzijds het doel van de invoering van deze randvoorwaarde te respecteren.

Hierbij moet opgemerkt worden dat deze beperking niet absoluut is.

Via het uitvoeringsbesluit (artikel 6, § 3*bis*) is immers voorzien dat bij een vergunde omvorming naar een andere diersoort, deze nutriëntenhalte wel kan omgezet worden naar een andere » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1559/1, p. 10).

B.2.4. Het decreet van 23 januari 1991 werd grotendeels opgeheven door het decreet van 22 december 2006 houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarische bronnen.

Artikel 30 van het decreet van 22 december 2006 voorziet in de vervanging van de nutriëntenhaltes, vermeld in de artikelen 33*bis* en 33*ter* van het decreet van 23 januari 1991, door nutriëntenemissierechten.

Bij artikel 78 van het decreet van 22 december 2006 werd de in het geding zijnde bepaling met ingang van 1 januari 2005 opgeheven. Dat artikel bepaalt :

« In artikel 33*bis*, § 2, (5), tweede lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 11 mei 1999 en gewijzigd bij de decreten van 3 maart 2000, 8 december 2000, 9 maart

2001, 28 maart 2003 en 22 april 2005, wordt de zin ‘ Het deel van de nutriëntenhalte dat toegekend werd voor diersoorten waarvoor een herberekening werd toegestaan, mag enkel gebruikt worden voor de productie afkomstig van deze diersoorten ’ opgeheven met ingang van 1 januari 2005 ».

B.3. Bij zijn arresten nrs. 31/2006, 139/2007, 88/2008 en 99/2008 heeft het Hof de prejudiciële vragen die betrekking hadden op de mogelijke schending, door de artikelen 33*bis* en 33*ter* van het decreet van 23 januari 1991, van onder meer de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, ontkennend beantwoord.

B.4. De verwijzende rechter wenst van het Hof te vernemen of artikel 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van 23 januari 1991, in de redactie zoals van toepassing op het bodemgeschil, een schending inhoudt van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 1 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, doordat het voormelde artikel 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, drie verschillen in behandeling tussen verschillende categorieën van producenten invoert die een ernstige aantasting van het eigendomsrecht zouden kunnen uitmaken.

De eerste prejudiciële vraag heeft betrekking op een verschil in behandeling tussen pluimveehouders naargelang zij al dan niet een herberekening van hun nutriëntenhalte hebben verkregen.

De tweede prejudiciële vraag heeft betrekking op een verschil in behandeling tussen pluimveehouders die na herberekening van de nutriëntenhalte, al dan niet een wijziging binnen de diersoort pluimvee hebben doorgevoerd.

De derde prejudiciële vraag heeft betrekking op een verschil in behandeling tussen pluimveehouders en varkenshouders die beiden een compensatie van de nutriëntenhalte hebben verkregen, terwijl enkel de varkenshouders de compensatie kunnen inzetten voor een andere diersoort dan die waarvoor de compensatie werd toegekend.

B.5. Volgens de Vlaamse Regering zouden de verschillende categorieën van producenten die in de prejudiciële vragen worden onderkend, niet vergelijkbaar zijn, zodat van enig verschil in behandeling geen sprake zou kunnen zijn en dus evenmin van een aantasting van het eigendomsrecht.

B.6. Aan het Hof wordt gevraagd of een wetskrachtige bepaling bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met een verdragsbepaling waarin een grondrecht wordt gewaarborgd, te dezen het grondrecht dat wordt gewaarborgd bij artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Aangezien de in het geding zijnde categorieën van personen die zijn van wie dat grondrecht zou zijn geschonden en die voor wie dat grondrecht is gewaarborgd, betreft het vergelijkbare categorieën.

Het Hof dient derhalve na te gaan of de in het geding zijnde maatregel een verschil in behandeling invoert en voor een categorie van personen een aantasting uitmaakt van hun eigendomsrecht dat door artikel 1 van het voormelde Protocol wordt gewaarborgd.

B.7. Volgens de appellatant voor de verwijzende rechter zou de in het geding zijnde maatregel verbieden dat hij zijn pluimveebedrijf, met eerbiediging van de hem toegekende nutriëntenhalte, omvormt van de ene subcategorie pluimvee naar een andere subcategorie pluimvee. Aldus zouden zijn vrijheid van exploitatie en zijn eigendomsrecht aanzienlijk worden beperkt, vermits met het herberekende gedeelte van de nutriëntenhalte enkel nog die diersoort zou kunnen worden gehouden waarvoor de herberekening is toegestaan. De in het geding zijnde bepaling zou volgens hem het evenwicht tussen de vereisten van het algemeen belang en het fundamentele recht op eigendom van het individu verstoren, vermits zij, naast het opleggen van een nutriëntenhalte, voor bepaalde bedrijven nog een omvormingsverbod zou invoeren dat geen enkele relevantie voor de bescherming van het leefmilieu zou hebben.

B.8. De in het geding zijnde maatregel strekt ertoe te verhinderen dat het deel van de nutriëntenhalte dat voor een bepaalde subcategorie van pluimvee werd toegekend, zou worden gebruikt voor een andere subcategorie van pluimvee.

De vervanging van de oorspronkelijke randvoorwaarde door de thans in het geding zijnde bepaling werd in de in B.2.3 aangehaalde parlementaire voorbereiding verantwoord met verwijzing naar de noodzaak om, onder meer, «het doel van de invoering van deze randvoorwaarde te respecteren» (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1559/1, p. 10). De invoering van de randvoorwaarde past in het kader van de regeling waarbij de nutriëntenhalte werd ingevoerd. Zoals uit de in B.2.2 aangehaalde parlementaire

voorbereiding blijkt, streefde de decreetgever daarmee een *standstill* op het niveau van de veeteeltinrichtingen na. Met de invoering van de nutriëntenhalte kan aldus « worden belet dat een exploitant de gemiddelde veebezetting zou optimaliseren tot het vergunde maximum aantal dieren en wordt een daadwerkelijke *stand-still* bekomen » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 1998-1999, nr. 1317/1, p. 7).

B.9.1. Uit de formulering van de in het geding zijnde bepaling blijkt dat de maatregel enkel geldt « voor de diersoorten waarvoor een herberekening werd toegestaan ». Alle pluimveehouders kunnen een dergelijke herberekening vragen. Zij zijn daartoe geenszins verplicht. Enkel in het geval dat een pluimveehouder ervoor kiest die herberekening te vragen, is de maatregel op hem van toepassing en kan de herberekende nutriëntenhalte enkel worden aangewend voor die specifieke pluimveesoort waarvoor de herberekening werd aangevraagd. Daaruit volgt dat de eventuele toepassing van de in het geding zijnde maatregel uitsluitend volgt uit een eigen keuze van de betrokken pluimveehouder om een herberekening van zijn nutriëntenhalte te verkrijgen.

B.9.2. Uit de in B.2.3 aangehaalde parlementaire voorbereiding van de in het geding zijnde bepaling, blijkt tevens dat de ingevoerde beperking niet absoluut is, vermits artikel 6, § 3*bis*, van het besluit van de Vlaamse Regering van 3 maart 2000 in een regeling voorziet volgens welke « bij een vergunde omvorming naar een andere diersoort, deze nutriëntenhalte wel kan omgezet worden naar een andere » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2002-2003, nr. 1559/1, p. 10).

B.9.3. Uit het voorgaande volgt dat, in tegenstelling tot wat de appellant voor de verwijzende rechter beweert, de in het geding zijnde maatregel niet in een verbod voor bepaalde pluimveebedrijven voorziet om van subcategorie van pluimvee om te schakelen. De argumentatie die op die grond is gebaseerd om tot een aantasting van het eigendomsrecht te besluiten, gaat aldus uit van een verkeerde lezing van de in het geding zijnde bepaling.

B.10. De prejudiciële vragen dienen ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 33*bis*, § 2, 5°, tweede lid, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, zoals het gold voor het productiejaar 2004, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 19 december 2013.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

M. Bossuyt